№. 484. 1834

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zaturdag 29 November.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT

BREDA. — Uit Vlissingen schrijft men van den 25sten dezer:

» Men vernomen, dat Zr. Ms. Korvetten *de Komeet*, *Pollux* en *Dolphijn*, liggende in het marinedok alhier, benevens de korvet *Medusa* en het Hoogaarsch *Kanaal*, alsook de bikken *de Vliegende Visch* en *de Gier*, aan het Nieuwe Diep, met 1 December aanstaande, buiten dienst gesteld en opgelegd zullen worden.

» Sedert den 14den dezer tot heden zijn alhier uit het 4de en 5de district dezer provincie 7 Belgische overloopers aangebragt."

— Na eene vrij levendige discussie hebben de belgische afgevaardigden gisteren in de wet op de organisatie der gemeentebesturen de bepaling aangenomen, waarbij aan den koning het regt toegekend wordt, de acten der plaatselijke besturen, die buiten derzelver attributien gaan, met de wetten of met het algemeen belang in strijd zijn, bij een gemotiveerd besluit te vernietigen, zulks voor die acten, die door de gedeputeerde staten zijn goedgekeurd of aan den gouverneur of den arrondissements-commissaris zijn medegedeeld, binnen een tijdsverloop van veertig dagen na die goedkeuring of mededeeling plaats hebbe.

— De heer *Coghen* heeft geweigerd zich met het uitbrengen van het rapport over het postwet-ontwerp te belasten; de heer *de Behr* is in zijne plaats benoemd.

Er wordt te Brussel steeds zeer geklaagd over het trage opkomen van de leden der kamer. Volgens 't geen de *Courrier* zegt, is de laauwheid in het bijwonen van de zittingen zoo groot, dat dikwijls gedurende eene zitting, tot twee of drie malen toe, de namen van de leden moeten afgeroepen worden, om zeker te zijn, dat de kamer ter beraadslaging nog wel voltallig is.

— Het *Journal d'Anvers* meldt, dat het belgische van Brussel gezonden maandig *Joanna*, kapitein *Govaerts*, nabij het Sluische Gat gestrand is. De equipage was door de loodsboot gered.

— Te Antwerpen waren gisteren genoteerd: Belg 97¾; Nap. 89; Sp. perpet. 5 pCt. 44¾; 3 pCt. 27; Brac. 78.

De Londensche, over België ontvangen, berigten tot den 24sten loppende, houden weinig nadere. Dezelve behelzen onder anderen een uittreksel uit den *Courier*, waarin gezegd wordt, dat het ministerie, zoodis het nu voorloopig zamengesteld was, bestond als volgt: de hertog *van Wellington* eerste lord der thesaurie, belast met de waarneming van de departementen van binnen- en buitenlandsche zaken en kolonien; lord *Lyndhurst*, lord kanselier; de markies *van Lansdowne*, president van den raad; de graaf *Mulgrave*, lord van het geheim zegel; lord *Auckland*, eerste lord der admiraliteit; de heer *Grant*, president van het bureau van controle; de markies van *Conyngham*, postmeester generaal; lord *Holland*, kanselier van het hertogdom Lancaster, de heer *Abercrombie*, munt-meester; de heer *Thomson*, president van het bureau van koophandel; voorts had de hertog *van Wellington* nog in handen de zegels van den algemeenen betaalmeester der tuigen en van den inspecteur der bruggen en wegen. Behalve deze beide betrekkingen waren ook nog onvervuld die van kanselier van den exchequier en van secretaris van oorlog. Volgens de meening van het bovengemeld blad, waren de overige gewigtige betrekkingen, behalve die lord *Lyndhurst* bekleedde, grootendeels aan lieden toevertrouwd, die als tegenstanders van den hertog *van Wellington* bekend stonden, en die in het ministerie alsdus zoo lange zouden blijken te moeten, tot men andere personen gevonden had, om hen te vervangen.

Een der bladen, *l'Albion*, verzekerde, dat er aan eene onmiddellijke ontbinding van het parlement nog geenszins gedacht werd; de hertog *van Wellington* had bijne meening daaromtrent nog niet geuit; de zaak zou bij de komst van den heer *Peel* eerst op het tapijt kunnen komen.

Te Dublin en Edinburg had men, gelijk te Londen, talrijke vergaderingen gehouden, die echter nog tot geene ongeregeldheden hadden aanleiding gegeven. Te Londen hadden een tiental hervormingsgezinde leden van het huis der gemeenten, in een adres aan hunne committenten, hunne denkwijze blootgelegd.

Te Londen was de beurs van den 24sten wijnig genoteerd: gecons. 91¼; Nad. 2½ pCt. 52⅞; Port. 36⅛; Cortes 34⅞; Braz. 73½.

FRANKRIJK.

Parijs, den 25sten November.

De *Moniteur* bevat heden de koninklijke ordonnantien, waarbij de kiesakollegien, die de tegenwoordige ministers tot afgevaardigden hadden benoemd, op nieuw worden bijeengeroepen.

Men zegt dat eenige der ministers nog altijd op de noodzakelijkheid aandringen, om bij het hervatten van de zitting der kamers door eene openingsrede, een nieuw adres van den koning uit te lokken; doch dat deze met gezind schijnt aan dezen raad gehoor te geven, vreezende dat de strijd met de zoogenaamde *tiers parti*, die over de mislukte poging van zich in het bestuur te dringen, zeer verbitterd is, bij deze discussie al te hevig mogt worden.

Volgens den *Constitutionel* zoude men den heer *de Talleyrand* hebben overgehaald, om zijne vorige betrekking te Londen weder op te nemen.

— Bij de eerste zitting van het hof der pairs waren gisteren 169 leden tegenwoordig. Het rapport door den heer *Girod de l'Ain* ter tafel gebragt, is van zulk eene ommatige lengte, dat men waarschijnlijk voor de lezing ruim acht dagen zal noodig hebben. Het is in vier hoofddeelen gesplitst, waarvan het eerste de republikeinsche woelingen door middel der drukpers, het tweede den opstand te Lyon, het derde dien in de hoofdstad, het vierde eindelijk de verschillende bewegingen op andere plaatsen omvat. Men schijnt vooral aan dit laatste gedeelte gewigt te hechten, wijl daaruit van eenen algemeenen toeleg tot omverwerping van het gouvernement zoude blijken. De commissie heeft niet minder dan tweeduizend beklaagden en vierduizend getuigen verhoord.

— Heden hebben in de hoofdstad de verkiezingen voor den departementalen raad plaats. Onder de kandidaten die zich daarbij op den voorgrond stellen, telt men den graaf *de Celles*, die voor eenigen tijd werd genaturaliseerd, en gisteren in een der arrondissementen in 't openbaar eene redevoering hield, om zich bij de kiezers aan te bevelen.

— Gisteren had de Spaansche gezant eene conferentie met den koning en den minister van buitenlandsche zaken, ten gevolge van welke er courriers naar Madrid vertrokken.

Van de Spaansche grenzen meldt het *Journal de Paris*:

» Don *Carlos* en *Zumala Carreguy* bevinden zich in de omstreken van Estella. Men wil dat bij den graaf *de Villemur*, den baron *de Valles*, *Juan Bidaeverria* en dep oudst bekend persoon in heelstanie deel nemen."

— Heden (25 *November*) waren de fondsen genoteerd: 5 pCt. kont. 105,50; op tijd 105,75; 3 pCt. kont. 77,40; op tijd 77,45; Nap. renten 95,40; Sp. perpet. 5 pCt. 43⅝; 3 pCt. 27¼; Cortes 39⅝.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 28sten November.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 19den November 1834, N°. 92, is benoemd: tot regter in de regtbank van eersten aanleg te Maastricht, de heer Mr. *Willem Adriaan Vrijthoff*. Voorts zijn bij Zijner Majesteits besluit van den 19den November 1834, N°. 93, de navolgende benoemingen gedaan, als: tot plaatsvervanger in het vredegeregt van het noordelijk kanton te Maastricht, *G. J. Rouffaer*; tot griffier in de vredegeregten van de kantons Maastricht (Noord en Zuid), *K. A. S. Berhaut*; tot griffier in het vredegeregt van het kanton Wieringen (Noord-Holland), *van Pool*; tot plaatsvervanger van het vredegeregt van het kanton Rijp (Noord-Holland), *H. Boonacker*, en tot griffier der regtbank van enkele politie over de zes kantons te Amsterdam *P. C. Sonstroom*.

— De minister van financien heeft bekend gemaakt dat, ingevolge een besluit van 7 M. van den 6den November, N°. 80, met den 1sten Januarij 1835 losbaar zullen zijn de nog overige nommers van de schatkistbilletten, rentende zes ten honderd, welke niet zijn begrepen in de gedane uitlotingen ter aflossing tot den 1sten December 1834.

— Ten gevolge van de aanmerkingen der afdeelingen van de tweede Kamer, is door de regering het voorgedragene aantal opcenten op de grondbelasting voor het volgende jaar van *zeven* op *zes* gebragt, zoodat met de twee opcenten, die aan de steden zijn toegekend, acht opcenten op de grondbelastingen zouden geheven worden. Ten einde de hieruit volgende vermindering van 's rijks inkomsten, ten bedrage van *f* 84,000, te dekken, is voorgesteld, om gedurende de vier eerste maanden van 1835 te heffen 30 [illegible]

personeel, in plaats van 25, waardoor de opbrengt van deze opcenten vermeerderd zou worden met *f* 79,166. Op deze wijs *f* 4,833 nog ongedekt blijvende, wordt de raming der gezamenlijke inkomsten met deze som verminderd, en dus gebragt op *f* 49,566,666.

— Naar men vernoemt heeft Monsignor *Antonucci*, vice-superior der hollandsche zending, tot pastoor in 's Gravenhage, in plaats van wijlen den Welaerwaarden heer *H. Tomas*, benoemd den Welaerwaarden heer *Wilhelmus Verlaat* thans pastoor te Voorschoten en vroeger te Middelburg en Zaandam.

De Londensche berigten van den 26sten dezer vermelden niets naders omtrent de zamenstelling van het ministerie. De terugkomst van sir *R. Peel* wordt met gespannen verwachting te gemoet gezien, te meer daar zoo wel de voorstanders van het vorig bestuur, als de partij der radikalen van dag tot dag beslissender toon aannemen. Men hield het voor zeer waarschijnlijk, dat het parlement zoude ontbonden worden.

Uit Portugal zijn berigten over Engeland tot den 8sten dezer ontvangen. Alles was er rustig; het budget was door het ministerie aan de Kamers aangeboden. Een Portugesche luitenant-kolonel zou zich naar het leger van *Mina*, als commissaris, begeven.

Ter Londensche beurs van den 25sten waren genoteerd 5 pct. gezons. 91⅛, ¼; Ned. 2½ pct. 52⅝ à 55; 5 pct. 98⅝ à ¾.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 25sten November.

Volgens berigt uit Berlijn is Z. K. H. de Prins *van Oranje* benevens denzelfs zoon, Prins *Alexander*, den 22sten dezer, uit 's Gravenhage, als ook de Groot-Hertog van Weimar, uit Weimar, en de Prins *Paul Esterhazij* uit Weenen, aldaar aangekomen.

Den 22sten werd te Berlijn voor HH. MM. den Koning en de Keizer van Rusland, en in tegenwoordigheid van het geheele hof en de te Berlijn zijnwezende Vorstelijke personen, eene luisterrijke wapenschouwing gehouden van de troepen der bezetting, waarbij gekomen waren het 6de regiment kurassiers, waarvan de Keizer chef is, en het 3de regiment uhlanen, waarvan Grootvorst *Alexander* kolonel is. De Koning zoowel als de Keizer kwamen te voet uit het paleis, plaatsten zich bij het standbeeld van Prins *Blucher* en werden door een daverend gejuich begroet. Toen het 6de regiment kurassiers defileerde, steeg de Keizer te paard en voerde dit korps voorbij Z. M. den Koning, als wanneer het gejuich verdubbeld. Evenzoo steeg de Grootvorst *Alexander* te paard en geleidde zijn regiment voorbij zijnen Koninklijken Grootvader. Het schoonste weder begunstigde het militaire schouwspel.

— Er zijn dezer dagen gemagtigden van hier naar Berlijn vertrokken, om, over de toetreding dezer stad tot het Pruissisch tolverdrag, de onderhandelingen voort te zetten.

— De ministers van binnenlandsche zaken en justitie van het Groot-Hertogdom Hessen, hebben den 20sten dezer aan de voorzitters der kiesvergaderingen eene instructie gezonden, waarbij zij vermaand worden, om tegen allen verkeerden invloed bij de aanstaande verkiezingen zorgvuldig te waken, de kiezers het gewigt hunner roeping voor oogen te houden en opmerkzaam te maken dat zij den eed aan vorst en wet afgelegd zouden te kort doen, indien zij zoodanige afgevaardigden benoemden wier, vroeger gedrag de overtuiging deed geboren worden, dat zij in alles eene vijandige houding tegen het bestuur willen aannemen, en op de bij de grondwet erkende en gewaarborgde regten van de regering inbreuk trachten te maken.

— Men wil dat de beslenkingen der permanente commissie van de Würtenburgsche steden over de jongste besluiten der bondsvergadering, vooral de vraag betreffende, of de tusschenkomst van het scheidsgerigt, met gemeen overleg van vorst en standen zal worden ingeroepen, dan wel of eene der partijen de andere zal kunnen noodzaken zich aan denzelfs uitspraak te onderwerpen. Genoemde commissie zoude omtrent dit punt van de regering nadere inlichtingen hebben gevraagd.

— Uit München meldt men van 20 November: » Eene aangelegenheid, die tot vele beroeringen aanleiding gaf, en waarover onder anderen in de Standen-vergadering van 1831 levendig gedebatteerd was geworden, die namelijk der *gemengde huwelijken* in Beijeren, is door de op alles lettende zorg onzes konings thans op de meest gewenschte wijze geregeld geworden. Z. M. zich deswege bij een' eigenhandigen brief aan den Paus gewend hebbende, heeft de Heilige Vader aan de Aartsbisschoppen en Bisschoppen zoodanige voorschriften gegeven, dat, bij het sluiten van gemengde huwelijken alle moeijelijkheden uit den weg geruimd zijn. Zoo is dan de zoo wenschelijke eendragt tusschen de drie gezindheden in Beijeren weder hersteld, en een nieuwe dankpenning van alle Beijeren ontstaan, om de vaderlijke zorg van hunnen koning dankbaar te erkennen.

— Z. K. H. de Groothertog van Baden heeft aan Z. Exc. den graaf *von Münch Bellinghausen* het grootkruis der orde van zijn Huis geschonken.

— Aan de universiteit te Göthingen zijn voor het tegenwoordige semester 878 studenten ingeschreven; in het vorige jaar bedroeg dit getal 862, toonende dus een aanwas van 16 leerlingen.

— De stad Lezayik, in Gallicie, zou eene prooi der vlammen geworden zijn en honderde menschen daarbij het leven verloren hebben.

— Uit Rome schrijft men dat het weder van dit jaar voor die streken zeer ongunstig was geweest. De regen was geheel weg gebleven en de hitte van den afgeloopen zomer had het voeder voor de talrijke kudden verdroogd en doen verdorren; in vele streken heerschte er gebrek aan water. De gezondheidstoestand der bewoners liet intusschen gelukkig niets te wenschen over; in de hospitalen waren zeer weinig zieken, en meende men hierdoor het stelsel wederlegd te zijn, volgens welk het ontstaan der *aria cattiva* met de droogte in onmiddellijk verband stond of een gevolg van deze was.

Het kanaal hetwelk bij Tivoli de Anio afleiden moet, zou thans spoedig voltooid wezen. De rotsen, die hetzelve nu den weg sluiten, waren reeds doorgestoken, en het andere kanaal, 't welk parallel met het eerste moet loopen, zou weldra gegraven zijn. Het genoemd kanaal is gegraven door eenen berg van kalksteen, Monte Catillo, en moet strekken om de rivier, welke de stad Tivoli dreigt te overstroomen, eenen anderen loop te geven, alwaar zij dan, tegenover den tempel van *Sibylla*, bijna 200 voeten in de diepte stort. De groote waterval bij de grot van *Neptunus* gaat hierdoor verloren, doch wordt door den nieuwen waterval vervangen.

— Te Weenen waren den 17den genoteerd: 5 pCt. Metall. 99¼; 4 pCt. 91½; Bankactien 1283; — den 18den 5 pCt. Metall. 99¼; 4 pCt. 91$\frac{11}{16}$; Bankactien 1282.

HET BESTAND.

TWEEDE ARTIKEL.

Wij hebben ons voorbehouden, ten toetse te brengen, of wel waarlijk een Bestand voor Nederland een' meer voordeeligen toestand dan de tegenwoordige zoude kunnen doen ontstaan; en of ons Rijk, in eene genoegzaam onmogelijk bewezene, doch als veronderstelde mogelijke, omstandigheid, wel een Bestand zoude kunnen sluiten. Beide punten zullen wij, voor zoo veel den aard van een dagblad zulks toelaat, thans onderzoeken.

Indien wij gelooven mogten, wat de *aanprijzers* van het Bestand zeggen, dan zoude daarbij een groot voordeel voor de nijverheid, welke bij beide volken – Nederland en België – eene *debouché* behoeft, voorts eene meerdere inkrimping der krijgsmagt zoo te land als te water, en daardoor eene aanzienlijke besuiniging in het financiewezen verworven worden. Dan het zoude, al ware dit gereedelijk toegegeven als een noodzakelijk gevolg van een te sluiten Bestand, nog altijd ernstige bedenking lijden, of die besuiniging en die heropening van debouchés, in verband met eene verminderde krijgsmagt, wel eene den Lande heil aanbrengende zuinigheid zoude wezen, die men soms beter met schatten zoude kunnen betalen. Dan men kan dit zoo maar niet toestemmen: want al ontstaat er eene vroeger geopende doch door den opstand gesloten *débouché* voor de nijverheid, zal dan dat *débouché* aan het industrieele en daardoor grootendeels bestaande België niet meer voordeel bezorgen dan aan de Nederlanden? Hebben wij niet een open en, vrijen zeehandel, welke naar alle plaatsen de voortbrengselen onzer industrie met gelijk voordeel voor 't minst kan uitvoeren, dan de handel met België zulks zoude doen? Het is wel wenschelijk, dat er eene heropening van *débouché* naar België plaats grijpe, even als de openstelling der wegen voor reizigers; doch het tijdelijk onmogelijke en het verlet, 't welk men door den tegenwoordigen staat van zaken heeft, zoude daarom niet wel kunnen weggenomen worden bij een Bestand. Of zoude men gedurende dien tijd alle *communicatien* wederom openstellen als te voren; het land wederom laten overstroomen door allerlei soort van menschen, en alles wederom op den ouden voet brengen zoo als te voren? Doch dit kan immers niet, de linie in het belang van 's lands inkomsten gesloten, zoude altijd hinderuis blijven aanbrengen; en de smokkelhandel, welke nu reeds met eene aanzienlijke legermagt zoo moeijelijk is te bedwingen, zoude dan niet minder gedreven worden. Maar al bestaat er geen Bestand, dan zoude toch niets den Regering kunnen beletten, indien zij zulks wel met 's lands belangen overeenkomstig konde achten, om haar verbod in te trekken onder zekere voorwaarden. Het is, zoo wel als het, te meer, dat de bloote be-

voordeeling van den uitvoer naar België aan 's lands toestand die wigtige voordeelen zoude kunnen besorgen, welke men daarvan verwacht; en men mag met redelijkheid onderstellen, dat een zoo gewigtig punt, als de behartiging der nijverheid en derzelver bloei en middelen van vertier zijn, ruime stof van overweging van 's lands zaken zal hebben verschaft, om dezelve niet veronachtzaamd te rekenen; en wij mogen gelooven, dat indien waarlijk het Belgisch *dédouché* van beslissenden invloed op haar vertier zoude zijn, hetzelve zoude bevorderd, althans gedoogd zoude zijn geweest. En voor wat aangaat, dat ook België zelve behoefte heeft aan een *débouché* voor hare industrieele voortbrengselen, mag eene reden wezen, welke het opgeworpen Bestuur aldaar zoude kunnen nopen tot eene meer bescheidene en redelijke behandeling harer gewaande geregtigdheden; maar voor Nederland kan zulks geen aanstrengende prikkel tot het aangaan van een Bestand zijn. Een onzeker voordeel van een voordeel voor de nijverheid kan dus op zich-zelve niets van belang opleveren. Dan eene vermindering der krijgsmagt! Maar hoe zal men, even alsof men in staat kan vrede verkeerde, de nu reeds zoo geschaalde kriegsbenden willen verminderen, de vestingen nog meer ontblooten, en de grenzen ongedekt laten, zonder te letten op de ongelegenheid, welke er uit zoude voortvloeijen uit eene noodzakelijke ontwenning der wapenoefeningen, en van het niet te berekenen nadeel, dat bij eene daar te stellen vermindering zoude voortvloeijen, indien soms, ter bekwamer ure, tot de hervatting der vijandelijkheden mogt besloten worden, alsdan de manschap minder snel zoude vereenigd zijn, en min geschikt tot het in verband met andere troepen uit te rigten oefeningen. Kan men redelijker wijze, omringd van eenen ons altijd vijandig gezinden laaghartigen vijand, welke zich niet ontzien heeft om zelfs te midden van den vrede, en in 't genot van vroeger ongekende welvaart, tegen de weltige haar met weldaden overladende Regering op te staan, en met de vuigste middelen hare snoode ontwerpen ten uitvoer te leggen; - kan men, vragen wij, handelende met eenen dergelijken vijand, hoop voeden op de inachtneming van een Bestand, zonder die af te dwingen door eene ontzag inboezemende krijgsmagt? Zoude men bij dergelijke omstandigheden, waar de naburigheid steeds tot allerlei twisten leidt, en tot wederzijdsche, dikwerf echter ongegronde, beschuldigingen reden geeft, wel verstandig handelen met eene vermindering van krijgsmagt? Kennen wij niet de onrustige gezindheid van onzen wispeltürigen vijand, om denzelven niet in het oog te moeten houden? En nu spreken wij niet eens, dat België niets anders is dan een voorpost van Frankrijk, dat altijd vlamt op uitbreiding; - en al ware het, dat de bekoelde naijverheid niet uit eigen veerkrachtigheid zoude verschoven tegens elken vijand, dan zouden nog België's betrekkingen met Frankrijk het bijeenhouden eener aanzienlijke krijgsmagt noodzakelijk maken. Niet meer ook dan te dezer ure, zoude het ons voorkomen, dat de legermagt zoude kunnen worden verminderd, zonder aanleiding te geven tot menigvuldige ongelegenheden; en als men daartegen overstelt de in dat geval noodzakelijke versterking der ambtenaren van de grenslinie voor den uit- en invoer, dan is het nog twijfelachtig, of de daaruit voortspruitende bezuiniging, bij eene meer gemakkelijk wordende ontduiking der verschuldigde regten, wel die voordeelen zoude kunnen opleveren, welke het vleijend uitzigt belooft. Bezuiniging der staats-uitgaven, het hoofddoel van het treffen van een Bestand, zoude dan door de opgegevene oorzaken min doelmatig kunnen worden bereikt. Zoo toch komt het ons voor. Maar behalve dit zoude een bestand de handelingen der Regering hoogstens belemmeren, en hetzelve kunnen aftrekken van het beramen van voordeelige voorwaarden tot eene definitive schikking; wij erkennen gereedelijk, dat die afdoening van zaken eene hoogstwenschelijke zaak voor Nederland zoude zijn, maar ook die *volkomene afdoening* alleen moet het doel onzer pogingen zijn; en om tijdelijke verligting van lasten, bij eene meer spoedig dan men soms verwachtte zich voordoende gelegenheid tot voordeelige eindschikking, zich-zelven de volkomene en geredde uitoefening van onverjaarbare regten te ontnemen, met het voorslaan van een te treffen bestand, zoude niet met waarschijnlijkheid kunnen gerekend worden, den lande wezenlijk voordeelig te zijn. Voor alles moet 's lands vrij en onverlet uitoefenen zijner regten, 's lands hooge aangelegenheden, deszelfs onafhankelijkheid en onkrenkbaarheid, deszelfs ontzag naar buiten en veiligheid van binnen verzekerd worden; en de meerdere bezuiniging, welke wenschelijk is, (omdat spaarzaamheid hoogst aanbevelingswaardig en vooral waardig te betrachten is,) zal ook voor ons vaderland gunstige uitkomsten kunnen opleveren, met nuttige uitsparingen in sommige binnenlandsche administratiën, door onnoodige uitgaven stiptelijk ter zijde te stellen en volkomen achterwege te laten, zonder daarom, om der bezuinigingswille, de veiligheid van den staat in de wagschaal te stellen en deszelfs vrije uitoefening zijner regten te belemmeren. — Dan gesteld eens, dat onze wijze van zien in deze ook min juist zoude zijn, 't geen stellig wordt ontkend, laat ons nog nagaan, of, zelfs het mogelijke en voordeelige van een te treffen Bestand met België toegestaan zijnde, hoewel zulks op het nadrukkelijkste wordt ontkend, het verlangen van dergelijk Bestand door de Nederlandsche Regering zoude kunnen worden voorgesteld. Dit zij het onderwerp van een volgend artikel. B.

Letterkundig Berigt.

SCEMATISCHE en ATOMISTISCHE VERKLARING der onderscheidene theorien van de bereidingen uit de Nederlandsche Apotheek, tot spoedig en gemakkelijk onderwijs voor leerlingen, door J. Overduin, Apotheker en Chimist te Breda. Dordrecht bij BLUSSÉ en VAN BRAAM 1834. Prijs . . . . . ƒ 1,80.

Onder de wetenschappen, die in de laatste jaren met reuzenschreden voorwaarts gingen, verdient gewis de Scheikunde eene eerste plaats, en zoo hare snelle vorderingen schier op elke andere kunst eenen onbepaalden invloed uitoefenden, niet het minste deed zich dien invloed op de artsenijmengkunde gevoelen, welke daardoor van lieverlede eene geheele hervorming onderging en van hare beoefenaars meer dan ooit eene wetenschappelijke opleiding vorderde.

In ons vaderland moge de uitoefening der artsenijmengkunde welligt nog niet tot die volkomenheid zijn opgeklommen, die zij in het naburig Duitschland bereikte, het ontbrak toch gewis niet aan zoovele hulpbronnen, om in die opleiding te voorzien, en de jeugdige beoefenaar van dit, vaak miskende, vak kan in zoo vele oorspronkelijke en vertaalde werken de ruimste gelegenheid vinden, om zich tot de uitoefening van zijn beroep op eene volledige wijze bekwaam te maken. — Immers, ook ten aanzien der meer afgetrokkene Wiskundige Scheikunde, behoefden zij geene vreemdelingen te zijn, daar, behalve het uitmuntende werk van onzen landgenoot Stratingh, over de *Stöchiometrie*, in meer dan een, opzetlijk voor artsenijmengkundigen geschreven, handboek, het leerstelsel der bepaalde verhoudingen, waarin zich de ligchamen scheikundig vereenigen, meer of min duidelijk is behandeld geworden. Des niet te min bleef er tot dusverre in onze taal behoefte aan eene duidelijke toepassing der mathematische Chemie op de bereiding van vele geneesmiddelen, en wij zijn den Heer Overduin dank verschuldigd, dat hij deze, inderdaad moeijelijke taak op zich nam, en nog meer dat hij dezelve op eene voortreffijke wijze ten uitvoer bragt; immers, behalve dat de korte maar niet te min duidelijke inleiding van het werkje zelve, hun, voor wien het geschreven is, met het Stöchiometrische leerstelsel op eene gemakkelijke wijze bekend maakt; vindt men door Scematische bewerking niet alleen de bepaalde evenredigheden opgegeven, waaruit alle de, in de Pharmacopoea Belgica opgenomen, scheikundige bereidingen zijn zaamgesteld; maar ook eene theoretische verklaring van die bereidingen zelve, zoo dat door eenige oefening, als met eenen oogopslag, de geheele theorie der bewerking, kan gegeven worden.

Wij aarzelen dan ook niet dit werk aan elken Schei- en Artsenijmengkundigen ruimschoots aan te bevelen, en wenschen, ook in het belang der wetenschap, dat zoowel de schrijver voor zijn moeijelijk werk, als de uitgever voor zijne goede uitvoering, in een ruim debiet hunne belooning vinden mogen. P.

Berigten uit het gebied van Kunsten en Nijverheid.

Sterk kunstlicht. — In de Londensche Nationaal-gallerij werden onlangs proeven in het werk gesteld met het kunstlicht van Drummond, daar hij de vlam van zuurstof- en waterstofgas op eenen kalkbol leidt. Eene Argand'sche lamp met paraholische reflectors gaf zulk een sterk licht van zich, dat zij, bij het omdraaijen, 44 Engelsche mijlen zigtbaar was. Dit werd echter door eene verbeterde inrigting nog overtroffen, waarbij men niet in staat was, het licht in de rigting der reflectielijn aan te zien. Het was op eenen afstand van 66 mijlen nog zigtbaar.

Gasverlichting te Londen. — Het gas, waarmede Londen verlicht wordt, vereischt jaarlijks 38000 chaldrons (de chaldron tot 2000 pond gewigt) steenkolen, en voorziet 62000 lampen in huizen en winkels en 7500 straatlantarens. In het jaar 1830 bedroegen de gaspijpen in en om Londen eene lengte van 1000 Engelsche mijlen. Gaslichten van een halven duim middellijn doen de werking van 100, twee duim van 420, drie duim van 1000 kaarsen.

Middel tegen de nadeelen van nieuwgebouwde woningen. — De nadeelen van het betrekken van niet behoorlijk uitgedroogde, nieuwe en in het metselwerk sterk gereparteerde gebouwen, en van versch gewitte en met olieverwen pas geverwde kamers zijn menigvuldig; dewijl daardoor niet zelden den grond gelegd wordt tot ziekten van het onderlijf, aamborstigheid, verschillende koortsen, waterzucht, rhumatismen en jicht. Als bezonder te maken, kan, behalve het ververschen der lucht door het openen van deuren en vensters, aanbevolen worden het zetten van gebrande kalk in eenen hoek der kamers. Deselve zuigt de vochtigheid uit den dampkring gretig in, en ongeveer 5 pond kalk is genoegzaam, om eene kamer, welke 18 voet lang en even zoo breed is, ten minste 6 maanden droog te houden. Tot vernietiging van den kalkdamp in versch gewitte kamers, kan het berooken met azijn aangewend worden. Dan nog doelmatiger bevind men hiertoe brandende zwavel, kunnende men eene kamer van middengrootte door het verbranden van 4 loot zwavelstokken van alle kalkdamp bevrijden. Eene dergelijke voordeelige werking doet het branden van kruid; maar dit is, uit hoofde van het daarmede gepaard gaande gevaar, niet onbepaald aan te bevelen.

165ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

VIJFDE KLASSE.

Dertiende Trekking: N°. 15250, *f* 1000; N°. 15844, *f* 1000.
Veertiende » N°. 13824, *f* 1000.
Vijftiende » Geene.
Zestiende » N°. 18725, *f* 1000.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

DONDERDAG 26 der 27ste November.

NEDERLAND	pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4 en h.u
Werk. Schuld	2½	52⅝	52⅝	52⅝
dito dito	5	99⅜		
Uitgest. Sch.	1	1 5/32		
Kanebill. dito.		22 1/10	22⅞	22 3/10
Amort. Synd.	4½	91 7/16	91½	
Dito dito	3½	74 1/16		
Scheepstimb.	6	100¼		
Oorlogslast	5	100¼		
Leening 1821	6			
Hand.-Maats.	4½	100⅜		
FRANKRIJK.				
Ins. Grootb.	3			
ENGELAND.				
Dito pl. 12 Aug.	3			
SPANJE.				
Certific. Amst.	5	45	45⅜	45⅛
Dito *f* 1000.	3	27⅜	27 1/16	
Uitg. 3 pc. Sch.	5	15 5/16	15 5/16	15 1/16
Cert. B. Lond.	5	41	41¼	41
NAPELS.				
Certific. *L. & R.*	5			
Dito *Falc. & C.*	5			
Leen. Lond. *R.*	5			
RUSLAND.				
Obl. *Hope* 1822	5	102⅝	102½	
Dito 1828	5	102¾	103	

	pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4 en h.u
Cert. dito 18	5	97 1/16	97¼	
Obl. te Lond.	5			
Cert. te Hamb.	5			
Ins. in Assig	6	67	67⅛	
Certific. dito	6	67⅝		
POLEN.				
Aand. L. *f* 300		121		
PRUISSEN.				
Dito dito R.	50.	107		
Neg. L. 1830.	4			
OOSTENRIJK.				
Aand. L. *f* 100.				
Dito dito	250. 4			
Metalliek.	5	98¼		
Dito L. gen.	5			
Dito.	2½			
Obl. *Goll & C.*	5			
Dito.	4			
Ween. B. act.	3			
N. Ween. Aand.				
DENEMARKEN.				
Leen. te Lond.	3			
BRAZILIEN.				
Dito *Rotsch.*	5	78⅝		
GRIEKSCHE				
Dito te Lond.	5			

DIT DE HAND TE KOOP.

Eene BIERBROUWERIJ, genaamd *DE ROODE SWAAN*, staande te *Geertruidenberg*, op de Markt, Wijk B. No. 13, met twee WOONHUIZEN, het eene op het Marktveld voor, het andere aan de Havenzijde achter de Brouwerij gelagen, waarin van oude met veel succes zoo *Bruine* als *Witte* en bijzonder uitmuntende *Oesterbieren* zijn gebrouwd: voorzien van eene Moutmakerij, behoorlijke Kelders, ruime Zolders en Bergplaatsen, drie stuks zoo groote als kleine Ketels, drie Kuipen, vijf Pompen, behoorlijke Koelbakken, enz. De Kooper kan de helft van den koopschat, op het gekochte tegen vier percent gemeld laten. Te bevragen bij N. P. GROUWERS, Advokaat te *Geertruidenberg*.

UIT DE HAND TE KOOP:

Eene *HUIZINGE*, voorzien van *vijf* Kamers, Keuken, Kelder, ruime Zolder, Stalling met een Tuin daarbij, staande en gelegen in het dorp Oisterwijk, provincie Noord-Braband, *drie* uren van 's Hertogenbosch, *een* en *een half* uur van Tilburg, ¼ uur van den Rijksweg van eerstgemelde Stad naar Breda. Gegadigden kunnen zich ter nadere informatie adresseren met *frankeerde brieven* aan den Heer M. LOOT, zelver.

ALGEMEENE POSTWAGEN-ONDERNEMING.

Met 1° December 1834, zal de Diligence naar BREDA vertrekken:

Van 's *Hertogenbosch*, des ochtends ten 6 ure.
» *Tilburg*, » » » 8 »

En naar 's HERTOGENBOSCH, na de aankomst der wagens van *Amsterdam*, *'s Hage*, *Rotterdam*, enz.

Van *Breda*, des namiddags ten 2 ure.
» *Tilburg*, » » » 4 »

Te 's Hertogenbosch, bij den Heer *C. Pony*, in de Hinthamerstraat.
» *Tilburg*, » » » *Boermans*, in den Gouden Zwaan.
» *Breda* » » » *J. Wijmans*, in de Goude Leeuw.

Verders op alle andere Kantoren der Onderneming.

VAN GEND EN LOOS.

Zoo even komt bij G. W. A. BETTERINCK, te Amsterdam, in verkoop ten Boeken hebben voorkomen:

I. ALMANAK VOOR HET SCHOONE EN GOEDE, voor 1835, bevattende, behalve het Proza door Mr. C. P. E. Robijn van Hemert en de *Dichtstukjes* door Mr. C. P. E. Robijn van Hemert, Aan, met 12 Prenten . . . . . *f* 0,90.
Idem, gekleurd, in Kaarten en Kokers . . . . . » 1,30.

II. H. MUNTINGHE, Geschiedenis der Menschheid, naar den Bijbel. *Nieuwe Uitgave*, 10de Deel, bij Intekening. . . . . *f* 5,00.

III. A. J. SCHRÖDER, Dichterlijke Tafereelen uit den Bijbel. 1ste Stukje, in gr. 8°. . . . . *f* 0,10.

IV. B. T. LUBLINK WEDDIK, Gesprekken in Socratischen Vorm. In gr. 8°. . . . . *f* 1,65.

V. G. ENGELBERTS GERRITS, het Leven en de Daden van M. Anne Ruyter. 4de Druk, in 8°, met Portret en Platen. *f* 1,80.

VI. PENÉLOPE, door Wed. A. B. van Maarten, 8ste Deel, 1ste Stuk, N°. 1, met gekleurde Modeplaten. Elfde Jaargang, bestaande in 6 Nommers. . . . . *f* 7,50.

WETENSCHAPPELIJK MAANDSCHRIFT

MAANDELIJKSCHE VERZAMELING

ZOO VAN GEBRUIKELIJKE ALS VAN NIEUWE EN PROEFONDERVINDELIJKE KUNDIGHEDEN

VOOR

Landbouw, Nijverheid, Huishoudkunde, enz.

INGEVOLGE

AANBEVELING VAN HOOGERHAND,

TOT BIJBREKEN GEBRUIK DER

PLAATSELIJKE BESTUREN,

EN VOORTS

TOT NUT, GEMAK EN VOORDEEL VAN ALLE MAATSCHAPPELIJKE STANDEN,

DOOR

C. SOETENS.

PRIJS *f* 9 's JAARS.

HET 1STE NOMMER VAN DEN 3DEN JAARGANG ZIET HET LICHT EN WORDT AFGOM AAN DE VEELVULDIGE INTEKENAARS VERZONDEN.

Menaboneert zich bij den Uitgever, J. de Cock Hz., te 's Gravenhage, en bij alle Boekhandelaren en Postdirecteuren van het Rijk.

*** Bij N. VAN DER MONDE, te Utrecht, is van de Pers gekomen, en bij denzelfs Correspondenten tegen den prijs van *f* 5 te bekomen:

GESCHIEDKUNDIGE AANTEEKENINGEN OVER DE BINNENDIJKSCHE WATERONTLASTINGEN, alsmede OVER DE STICHTING DER WIND-WATER-MOLENS, mitsgaders eene Beschrijving met Opstand en Profil-Teekeningen toegelicht; hoedanig er eene aanzienlijke vermindering in het overdreven groot aantal Water-Molens te bewerken is, ter bevordering van de te zwaar drukkende lasten voor den Landman: bewerkt door den Staatsraad Inspecteur-Generaal J. BLANKEN JANSZ.

Het voornoemd werk heeft ten doel, om door het bezigen der daarbij aangewezen middelen, de aanmerkelijke Polderlasten te verminderen, tot opbeuring van den kwijnenden Landelijken Stand. Hetzelve werdt door vele belangstellenden met graagte gekocht, en de naam van den Schrijver mag wel genoegzaam zijn, om hetzelve verder aan te prijzen.

BIJ BROESE EN COMP., TE BREDA,

IS VERKRIJGBAAR:

BREDASCHE Arrondissements-Almanak,

VOOR HET JAAR ONZES HEEREN

1835.

Voorzien van een Naamregister van Administrative, Financiële en Militaire Autoriteiten, volledige opgave der Dijk- en Polder-Besturen, Plaatselijke Autoriteiten en Leden der Kollegien, alsmede Beoefenaren van de onderscheidene takken der Geneeskunst in de Stad en Arrondissement *Breda*, benevens eene opgave der Kermissen, Jaar-, Paarden- en Beestenmarkten in de provincie Noord-Braband; de opgang en ondergang van Zon en Maan, de Eclipsen, de Hoogte- en Lage Watergetijden, het varen der Beurtschepen en Marktschuiten, het vertrek der Diligences, de aankomst en het vertrek der Bollen, enz.

Op dik papier 27½ Ct., op schrijfpapier 20 Ct.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.